

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра Ґрунтознавства та охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шикули

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет агробіологічний

« 10 » червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
“ ҐРУНТОЗНАВСТВО”**

Галузь знань Аграрні науки та продовольство

Спеціальність 206 «Садово-паркове господарство»

Освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство»

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробник: доцент, кандидат с.-г. наук О.В.Піковська

Київ – 2025

Опис навчальної дисципліни
“Ґрунтознавство”

Практика розміщена на <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3729>

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	Бакалавр
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	206 Садово-паркове господарство
Освітня програма	Садово-паркове господарство
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Нормативна
Загальна кількість годин	30
Кількість кредитів ECTS	1
Кількість змістових модулів	1
Форма контролю	<i>Залік</i>

Мета, завдання і компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета практики: поглиблення та закріплення знань, отриманих студентами в процесі теоретичного та практичного навчання, набуття ними практичних умінь та навичок під час проведення польових і лабораторних досліджень.

База практики: База практики: **Варіант 1 (для очного навчання)** Національний природний парк "Голосіївський", околиці м.Києва, навчально-наукові лабораторії кафедри ґрунтознавства та охорони ґрунтів ім. проф. М.К.Шикули НУБіП України (навчальний корпус № 2).

Варіант 2 (для дистанційного навчання) ґрунти території за місцем проживання. Протягом практики студенти підтримують зв'язок із викладачем за допомогою електронної пошти (pikovska_olena@ukr.net), у Viber та у форматі відеоконференцій на платформі ZOOM.

У результаті проходження практики студенти повинні знати:

методику діагностування різних типів ґрунотвірного процесу, генезису зональних та азональних ґрунтів, їх профільну будову, склад, класифікацію, агрономічні та дендрологічні характеристики, вплив ґрунту на умови місцезростання, склад і продуктивність лісів і садовопаркових об'єктів, вплив

лісо- та садово-паркових господарських заходів на властивості та екологічні режими ґрунтів, шляхи відтворення родючості ґрунтів під впливом лісових і декоративних фітоценозів, заходи раціонального використання та охорони земель від деградації на територіях зеленого будівництва;

вміти: вибирати типові майданчики (полігони) для закладки ґрунтових розрізів, здійснювати їх прив'язку, описувати профілі ґрунтів за морфогенетичними ознаками, діагностувати їх генезу для напрацювання агрономічної, лісо- та садово-паркової характеристик і рекомендацій (управлінських рішень) з відтворення / підвищення родючості ґрунтів та раціонального використання земель, у т.ч. в садово-парковому господарстві.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, фітодизайні та флористиці, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК): ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Фахові компетентності спеціальності:

ФК 1. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).

Програмні результати навчання (ПРН):

4. Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.

5. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста.

2. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ „ГРУНТОЗНАВСТВО”

Програма практики включає:

1. Польове обстеження ґрунтів території

Польове обстеження ґрунтів, його завдання, періодичність, види. Ознайомлення з комплексом природних умов місцевості. Ознайомлення з методами і етапами польового обстеження ґрунтів. Проведення спостережень, визначень і аналізів в польових умовах: – вивчення та опис рельєфу і місця залягання ґрунту по рельєфу; – геологічної будови місцевості; – рослинності, ґрунтової фауни; – клімату; – впливу на ґрунт господарської діяльності людини. Ознайомлення з матеріалами попереднього обстеження. Ознайомлення з територією на місцях обстеження. Планування розрізів напів'ям, прикопок. Розбивка поля на елементарні ділянки на топографічній основі.

2. Відбір зразків ґрунту з генетичних горизонтів для лабораторних аналізів

Вибір місця для закладання ґрунтового розрізу. Схема відбору ґрунтових зразків з генетичних горизонтів. Обладнання для відбору ґрунтових проб. Визначення домінуючих процесів (дерновий, луговий). Опис ґрунтового розрізу і діагностика ґрунтів (тип, підтип, вид, різновидність ґрунту). Підготовка зразків до лабораторних аналізів.

3. Визначення гранулометричного складу ґрунтів і структури ґрунту

Підготовка ґрунту до аналізу на визначення гранулометричного складу. Визначення гранулометричного складу ґрунту методом піпетки у модифікації Н.А. Качинського. Визначення гранулометричного складу польовими методами. Визначення гранулометричного складу ґрунту у сухому стані («сухий метод», «сухе розтирання»). Визначення гранулометричного складу ґрунтів у вологому стані («мокрий метод», «мокре розтирання»). Визначення гранулометричного складу ґрунтів у вологому стані ("проба на скачування").

Ознайомлення з типами та видами структури ґрунту. Визначення із зразків ґрунту структури кожного генетичного. Вивчення якості структури. Визначення водостійкості макроструктури. Фракціонування ґрунту у повітряно-сухому стані.

4. Визначення вмісту гумусу та побудова профільного розподілу показників ґрунту

Підготовка зразків ґрунту для визначення вмісту гумусу, аналіз зразків ґрунту на вміст гумусу за методом Тюріна в модифікації Симакова. Побудова профільного розподілу вмісту гумусу. Розрахунок запасів гумусу. Оцінка вмісту і запасів гумусу у ґрунтах.

5. Камеральні роботи та складання ґрунтової карти

Складання документації ґрунтового обстеження. Оформлення щоденника за практику, складання та оформлення звіту за практику. Розробка заходів із раціонального використання досліджених ґрунтів.

Структура навчальної практики

№	Зміст і завдання	Години
День 1	Характеристика умов ґрунтоутворення. Закладка розрізів ґрунту	5
День 2	Варіант 1. Опис ґрунтів зони Полісся відповідно до програми практики Варіант 2. Опис профілю зонального ґрунту за місцем проживання	5
День 3	Варіант 1. Опис профілю ґрунтів зони Лісостепу відповідно до програми практики Варіант 2. Опис інтразонального ґрунту за місцем проживання	5
День 4	Варіант 1. Лабораторний аналіз зразків ґрунту на визначення вмісту гумусу, гранскладу та структури ґрунту Варіант 2. Визначення гранулометричного складу мокрим польовим методом, визначення структури ґрунтів	5
День 5	Побудова профільного розподілу вмісту гумусу та гранулометричного складу.	5
Підготовка та захист звіту за практику відповідно до плану та вимог		5
Разом		30 (1 кредит ЄКТС)

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид діяльності	Кількість балів
День 1. Виконання програми, участь в описі умов ГУ, закладці розрізу	5
День 2. Опис ґрунтів зони Полісся відповідно до програми практики	5
День 3. Опис ґрунтів зони Лісостепу відповідно до програми практики	5
День 4. Лабораторний аналіз зразків ґрунту	5
День 5. Побудова профільного розподілу вмісту гумусу та гранулометричного складу.	5
Підготовка звіту за практику відповідно до плану та вимог	50
Захист звіту	25
Всього за навчальну практику	100

Підсумки навчальної практики підводяться у формі складання індивідуального заліку викладачу (очно або у формі онлайн конференції). До заліку допускаються студенти, які повністю виконали програму навчальної практики і подали звітну документацію.

Кожен студент працює **індивідуально**.

Всі роботи виконує самостійно під керівництвом викладача.

Кожен студент веде електронний щоденник з практики та готує звіт про проходження практики і презентацію з фотокаталогом об'єктів дослідження. Студент допускається до захисту звіту за умови присутності та безпосередньої участі у роботі протягом практики.

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Навчально-методичне забезпечення

- Електронний навчальний курс навчальної дисципліни <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3729>
- Піковська О.В. Робочий зошит із дисципліни «Ґрунтознавство з основами геології». К.: НУБіП України, 2022, 178 с.

Рекомендовані джерела інформації

1. Піковська О.В., Балаєв А.Д. Ґрунтознавство з основами геології: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2016. 472 с.
<http://dspace.nubip.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/3924>
2. Ґрунтознавство з основами геології. Навч. посібник / О.Ф. Гнатенко, М.В. Капштик, Л.Р. Петренко, С.В. Вітвіцький. К.: Оранта, 2005. 648 с.
4. Прогноз деградацій ґрунтів: Навчальний посібник / [Забалуєв В.О., Петренко Л.Р., Піковська О.В.]. Київ: ЦП Компринт, 2017. 474 с.
<http://dspace.nubip.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/4465>.
5. Лялін О. І. Ґрунтознавство: конспект лекцій для студентів 1 курсу спеціальності 206 –Садово-паркове господарство ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 130с.
<https://core.ac.uk/download/pdf/231744115.pdf>
6. Ґрунтознавство. Назаренко І.І., Польчина С.М. Нікорич В.А.
Ґрунтознавство: Підручник. / Сайт: «Географія».
https://geoknigi.com/book_view.php?id=685